

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu			Kod ECTS
Problemy społeczne			14.2.0531
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Socjologii Stosowanej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Nauk Społecznych	Socjologia	forma	stacjonarne
		moduł	Podstawowa
		specjalnościowy	Podstawowa
specjalizacja	Podstawowa		
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr hab. Piotr Czekanowski, profesor uczelni; dr Elżbieta Czapka; dr Elżbieta Kolasińska			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Formy zajęć			2
Wykład, Ćw. audytoryjne			Uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych (W+ćw):
Sposób realizacji zajęć			30 godzin
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej			Samodzielne opanowanie treści literatury
Liczba godzin			obowiązkowej: 10 godzin.
Ćw. audytoryjne: 15 godz., Wykład: 15 godz.			Przygotowanie do pracy kontrolnej: 10 godzin.
			Razem = 50 godzin (2 ECTS)
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 zimowy			
Status przedmiotu	Język wykładowy		
obowiązkowy	polski		
Metody dydaktyczne	Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne		
	Sposób zaliczenia		
	- Zaliczenie na ocenę		
	- Egzamin		
	Formy zaliczenia		
- Analiza tekstów z dyskusją	- wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja		
- Dyskusja	- egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi		
- Praca w grupach	- egzamin pisemny testowy		
- Wykład konwersatoryjny	Podstawowe kryteria oceny		
- Wykład problemowy	Egzamin (pytania zamknięte i otwarte z treści przedstawionych na wykładach oraz z		
- Wykład z prezentacją multimedialną	wybranej literatury podanej na początku zajęć) oraz obecność na zajęciach.		
	Ćwiczenia - obecność oraz prezentacja wybranego tematu na zajęciach		
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			
Wykład			
K_W04, K_W07 Wiedza - egzamin pisemny			
K_02, K_05 Kompetencje społeczne - dyskusja			
K_U03, K_U06 Umiejętności - praca z literaturą naukową i przygotowanie do egzaminu			
Ćwiczenia			
K_W04, K_W07 - Wiedza prezentacja wybranego zagadnienia na ćwiczeniach oraz obecność			
K_K02, K_K05 Kompetencje społeczne - dyskusja, umiejętność argumentacji			
K_U03, K_U06 Umiejętności - praca z literaturą naukową			
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi			
A. Wymagania formalne			
Nie ma wymagań formalnych			

B. Wymagania wstępne

Nie ma wymagań wstępnych

Cele kształcenia

Głównym celem zajęć jest zapoznanie studentów z tematyką problemów społecznych. Podczas wykładów zostaną omówione nie tylko kwestie definicyjne, ale również wybrane najważniejsze problemy społeczne, a w szczególności problem biedy, bezdomności, nietolerancji, przestępczości, przemocy w rodzinie oraz uzależnień. Podczas wykładów zostaną również omówione przyczyny i skutki różnorodnych form problemów społecznych jak również możliwości ich rozwiązania.

Treści programowe

1. Szczegółowe omówienie zawartości sylabusu, w tym problematyki poruszanej na wykładach, literatury przydatnej na zajęciach oraz warunków zaliczenia przedmiotu.
2. Problemy społeczne i patologia społeczna: dylematy terminologiczne, pojęcia, koncepcje.
3. Zmiany demograficzne i ich konsekwencje
4. Zmiany we współczesnej rodzinie a przemoc w rodzinie
5. Przestępczość, alkoholizm, narkomania, samobójstwa, pracołhoizm, uzależnienia od gier, internetu i telefonu komórkowego
6. Bieda, bezrobocie, bezdomność, migracje
7. Psycho-społeczne skutki doświadczania problemów społecznych (m.in. stereotypizacja, wyuczona bezradność)
8. Praca socjalna jako jeden ze sposobów przeciwdziałania problemom społecznym

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć

1. Becker H.S (2009) Outsiderzy. Studia z socjologii dewiacji. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
2. Czekaj K. (red.) (2012) Bielsko-Biała. Zjawiska i problemy społeczne 2010: fakty i opinie. Katowice: Agencja Art. PARA
3. Czekaj K, Gorlach K., Leśniak M., Labirynty współczesnego społeczeństwa. Kluczowe problemy społeczne w kształceniu pracowników socjalnych, Warszawa: Interart.
4. Czekanowski P. (2012) Społeczne aspekty starzenia się ludności w Polsce. Perspektywa socjologii starości, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
5. Czykwin E. (2007) Stygmat społeczny. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
6. Dębski M. (2011) Problem bezdomności w Polsce. Gdańsk: Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności
7. Dębski M., Bigaj M. (red.) (2020), Granie na ekranie. Młodzież w świecie gier cyfrowych, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
8. Dębski M., Bigaj M. (2021), Co powinniśmy wiedzieć o grach cyfrowych? Poradnik nie tylko dla rodziców; Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
9. Frieske K. W., Poławski P. (2001), Opieka i kontrola. Instytucje wobec problemów społecznych. Katowice: Wydawnictwo Naukowe "Śląsk".
10. Frysztacki K. (2009) Socjologia problemów społecznych. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR.
11. Goffman E. (2005) Piętno. Rozważania o zranionej tożsamości. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
12. Miś L. (2007). Problemy społeczne. Teoria, metodologia, badania. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego
13. Miś L., Nózka M., Smagacz-Poziemska M. (2011) Nasze problemy. Bieda i bezrobocie we współczesnym społeczeństwie polskim. Kraków: Wydawnictwo Universitas.
14. Pierzchała K., Cekiera Cz. (2009) Człowiek a patologie społeczne, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
15. Podgórecki A. (red.) (1976) Zagadnienia patologii społecznej, Warszawa: PWN.
16. Pospiszył I. (2008) Patologie społeczne. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
17. Socjologia problemów społecznych. Teorie i rzeczywistość (1987), Wrocław: Ossolineum.
18. Tobiasz-Adamczyk B. (red.) 2009 Przemoc wobec osób starszych. Kraków: Wydawnictwo Uniwersyteu Jagiellońskiego.
19. Wódz K., Praca socjalna w miejscu zamieszkania, Katowice: Wydawnictwo Naukowe „Śląsk” (najnowsze wydanie).

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta (propozycje z listy A 1 oraz zaproponowane poniżej):

1. Bauman Z. (2006) Praca, konsumpcjonizm i nowi ubodzy. Kraków: Wydawnictwo WAM.
2. Bauman Z. (2007) Życie na przemiał. Kraków: Wydawnictwo Literackie
3. Durkheim E. (2006) Samobójstwo. Warszawa: Oficyna Naukowa.
4. Frysztacki K., Nózka M., Smagacz-Poziemska M. (2011), Dzieci ulicy. Procesy marginalizacji i automarginalizacji nieletnich. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytut Socjologii, Zeszyty Pracy Socjalnej (zeszyt szesnasty)
5. Goffman E. (2011) Instytucje totalne. O pacjentach szpitali psychiatrycznych i mieszkańcach innych instytucji totalnych. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
6. Grotowska-Leder J. (2002) Fenomen wielkomięskiej biedy. Od epizodu do underclass. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
7. Jarosz M. (2008) Wykluczeni. Wymiar społeczny, materialny i etniczny. Warszawa: Instytut Studiów Politycznych PAN

8. Kamiński M.M. (2006) Gry więzienne. Tragikomiczny świat polskiego więzienia. Warszawa: Oficyna Naukowa.
9. Kowalak T. (1998) Marginalność i marginalizacja społeczna. Warszawa: Dom Wydawniczy ELIPSA
10. Król K. (2010) Żebractwo we współczesnej Polsce jako kwestia społeczna. Konin: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa.
11. Lister R. (2007) Bieda. Warszawa: Wydawnictwo SIC.
12. Marmuszewski S., Bukowski A., (1995) Żebracy w Polsce. Kraków: Wydawnictwo Baran i Suszczyński.
13. Melosik Z. (2006) Kryzys męskości w kulturze współczesnej. Kraków: Wydawnictwo IMPULS.
14. Nóżka M. (2006) Włóczęgostwo. Zjawisko społeczne i interwencja socjalna. Kraków: Uniwersytet Jagielloński, Instytut Socjologii, Zeszyty Pracy Socjalnej (zeszyt jedenasty).
15. Oliwa-Ciesielska M. (2006) Piętno nieprzypisania. Studium o wyizolowaniu społecznym osób bezdomnych. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
16. Rakowski T. (2009) Łowcy, zbieracze, praktycy niemocy, Gdańsk: słowo/obraz terytoria.
17. Siemaszko A. (1993) Granice tolerancji. O teoriach zachowań dewiacyjnych. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
18. Zabielska J.M. (2007) Ubóstwo a procesy marginalizacji społecznej. Lublin: Wydawnictwo KUL.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W04 K_W07 K_U03 K_U06 K_K02 K_K05	<ul style="list-style-type: none"> • Zna rodzaje więzi społecznych o charakterze nieformalnym i sformalizowanym powstające w różnych typach grup, sieci społecznych i społeczeństw oraz prawidłowości rządzące ich zmianą. • Ma wiedzę o etycznych i obyczajowych normach życia społecznego oraz o normach prawnych i organizacyjnych regulujących życie społeczne, orientuje się w procesach ich wprowadzania i zmian.
	Umiejętności <ul style="list-style-type: none"> • Potrafi analizować przyczyny i przebieg procesów i zjawisk społecznych. • Wykorzystuje zdobytą wiedzę socjologiczną do rozstrzygania dylematów pojawiających się w pracy zawodowej.
	Kompetencje społeczne (postawy) <ul style="list-style-type: none"> • Potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role. • Uczestniczy w przygotowaniu projektów społecznych uwzględniając stosowne aspekty prawne, ekonomiczne i polityczne.
Kontakt	
piotr.czekanowski@ug.edu.pl	